

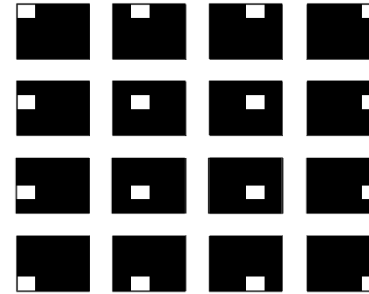
INF2310 – 13. mars 2012

FORELESNING 9: FOURIER-TRANFORM II

- Kort repetisjon av forrige tirsdagsforelesning
- Konvolusjonsteoremet og bruk av dette:
  - Design av lineære filtre med bestemte frekvensegenskaper
  - Analyse og rask implementasjon av konvolusjonsfiltre
- Hvordan unngå wraparound-feil
- Vindusfunksjoner

Repetisjon: Standardbasis

Eksempel: Standardbasis for 4x4

- Et gråtonebilde representeres vanligvis som et rutenett av gråtoneintensiteter
- Dette tilsvarer å bruke den såkalte *standardbasisen* for matriser
- Eksempel: 4x4-gråtonebilder
  - Standardbasisen er de 16 matrisene vist til venstre, der sort er 0 og hvit er 1
  - En vektet sum av disse matrisene kan unikt representere enhver 4x4-matrise/gråtonebilde

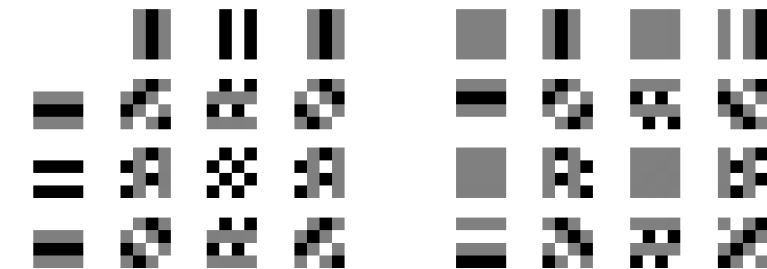
Undereksempel:

1	3	2	1
5	4	5	3
4	1	1	2
2	3	2	6

$$= 1 * \begin{matrix} \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \end{matrix} + 3 * \begin{matrix} \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \end{matrix} + \dots + 6 * \begin{matrix} \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \end{matrix}$$

Repetisjon: Alternativ basis

- Det finnes mange andre basiser for matriser
  - Muligheten til å unikt representere enhver matrise ligger i *basis*
- 2D DFT bruker én slik basis som er basert på sinuser og cosinuser med forskjellige frekvenser
  - Disse sinusene og cosinusene er faste for en gitt bildestørrelsen (MxN) og kan representeres som hver sin mengde av bilder:

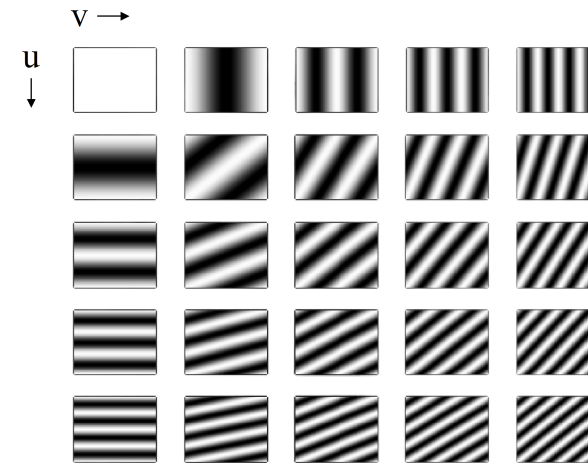

Cosinus-bildene for 4x4-bilder

Sinus-bildene for 4x4-bilder

(i bildene er sort -1, grått er 0 og hvitt er 1)

Repetisjon: Cosinus-bilder for større bilder

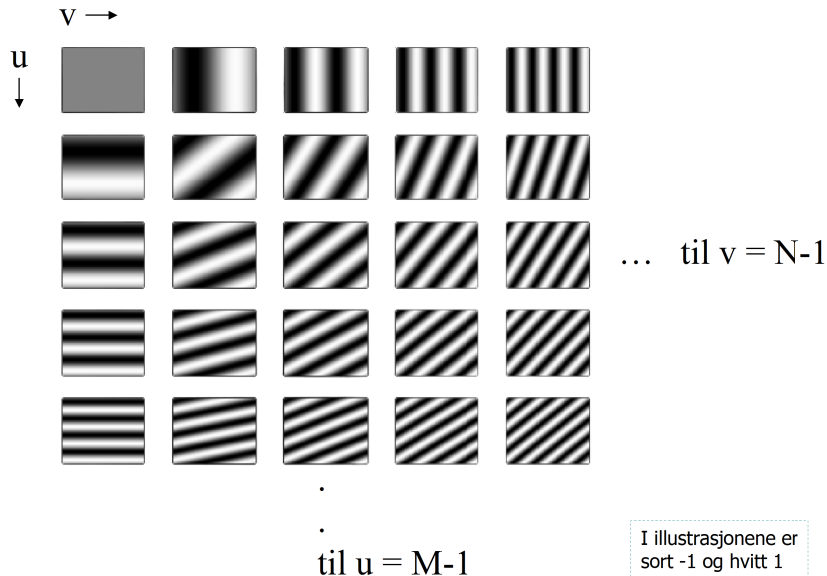

... til $v = N-1$

til $u = M-1$

I illustrasjonene er sort -1 og hvitt 1

Repetisjon: Sinus-bilder for større bilder

Repetisjon: 2D diskret Fourier-transform (DFT)

- 2D DFT av enhver $M \times N$ matrise (til og med kompleks!) er definert som:

$$F(u, v) = \sum_{x=0}^{M-1} \sum_{y=0}^{N-1} f(x, y) e^{-j2\pi(ux/M + vy/N)}$$

for $u = 0, 1, 2, \dots, M-1$ og $v = 0, 1, 2, \dots, N-1$

- x og y er hhv. vertikal og horisontal koordinat
- u og v er hhv. vertikal og horisontal frekvens
- $j = \sqrt{-1}$ er den imaginære enheten (ofte betegnet i i matematikken)
- 2D invers diskret Fourier-transform (IDFT) er definert som:

$$f(x, y) = \frac{1}{MN} \sum_{u=0}^{M-1} \sum_{v=0}^{N-1} F(u, v) e^{j2\pi(ux/M + vy/N)}$$

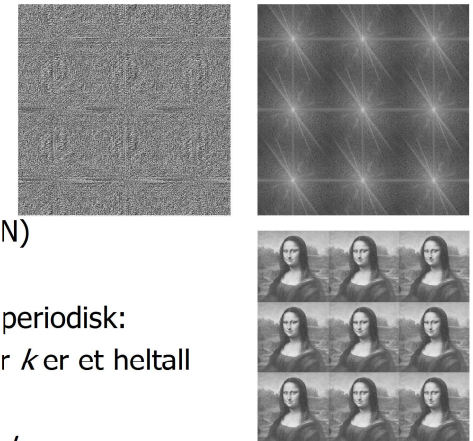
og vil *alltid perfekt reversere* basisskifte gjort av 2D DFT

Repetisjon: Grunnleggende om 2D DFT

- For et gråtonebilde $f(x, y)$ er realdelen av 2D DFT-ens (u, v) -frekvens gitt som summen av punktproduktet mellom $f(x, y)$ og cosinus-bildet for frekvens (u, v) ; tilsvarende sinus-bilde vil gi imaginærdelen
  - $F(u, v)$ er (generelt) et komplekst tall
  - $F(u, v)$ er en vektet sum av *alle* gråtoneintensitetene i bildet
    - Hvert punkt av 2D DFT-en beskriver noe ved *hele* bildet og *ikke et bildepunkt*
- Magnituden av en 2D DFT kalles dets *Fourier-spekteret*
  - Beskriver hvilke frekvenser gråtonebildet inneholder
  - Sterkt knyttet til intuisjonen i Fourier-analyse

Repetisjon: Utvalgte egenskaper ved 2D DFT

- $F(u, v)$ er periodisk:
  - $F(u, v) = F(u+kM, v+kN)$ der k er et heltall; $k \in \mathbb{Z}$
  - $\Rightarrow F(u, v) = F(u+M, v) = F(u, v+N) = F(u+M, v+N)$
- Bildet antas indirekte å være periodisk:
  - $f(x, y) = f(x+kM, y+kN)$ der k er et heltall
- $F(u, v)$ er *konjugert symmetrisk* hvis (og bare hvis) $f(x, y)$ er reell
  - Konjugert symmetri: $F(u, v) = F^*(-u, -v)$
  - $\Rightarrow |F(u, v)| = |F(-u, -v)|$

Konvolusjonsteoremet

- Konvolusjonsteoremet er en svært viktig egenskap ved 2D DFT
- Mesteparten av denne forelesningen kommer til å handle om dette
- Konvolusjonsteoremet består av to deler:

1) Når $\Leftrightarrow$ betegner at høyresiden er 2D DFT-en til venstresiden, er:

$$f(x, y) \star h(x, y) \Leftrightarrow F(u, v) \cdot H(u, v)$$

Sirkelkonvolusjon i billedet $\Leftrightarrow$ Punktvis multiplikasjon i frekvensdomenet

2) Det motsatte gjelder også:

$$f(x, y) \cdot h(x, y) \Leftrightarrow F(u, v) \star H(u, v)$$

Punktvis multiplikasjon i billedet $\Leftrightarrow$ Sirkelkonvolusjon i frekvensdomenet

– Bildene f og h antatt å ha samme størrelse

- Nullutvid det minste bildet slik at de får samme størrelse

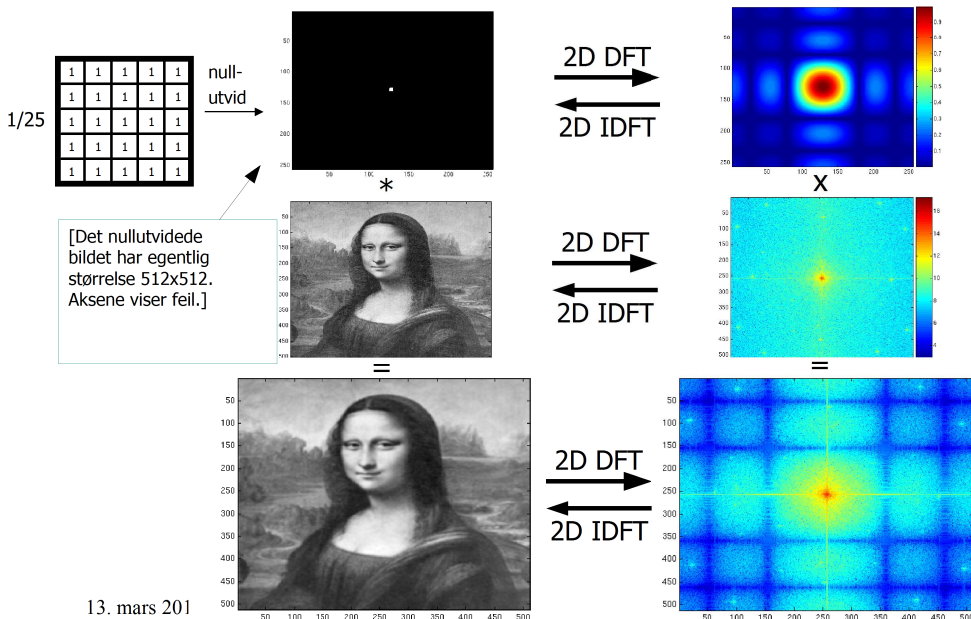
Bevis for konvolusjonsteoremet i 1D (kursorisk)

DFT_k(x ⊛ y)

↙
Sirkelkonvolusjon

$$\begin{aligned} &\triangleq \sum_{n=0}^{N-1} (x \circledast y)_n e^{-j2\pi nk/N} \\ &\triangleq \sum_{n=0}^{N-1} \sum_{m=0}^{N-1} x(m)y(n-m) e^{-j2\pi nk/N} \\ &= \sum_{m=0}^{N-1} x(m) \underbrace{\sum_{n=0}^{N-1} y(n-m) e^{-j2\pi nk/N}}_{e^{-j2\pi mk/N} Y(k)} \\ &= \left(\sum_{m=0}^{N-1} x(m) e^{-j2\pi mk/N} \right) Y(k) \quad (\text{by the Shift Theorem}) \\ &\triangleq X(k)Y(k) \end{aligned}$$

Eksempel: Middelverdifilteret

Anvendelse av konvolusjonsteoremet

- Design av lineære filtre med bestemte frekvenssegenskaper
  - Designe filteret i frekvensdomenet slik at det får de ønskelige frekvenssegenskapene
- Analyse av konvolusjonsfiltre
  - 2D DFT-en til et konvolusjonsfilter gir oss innblikk i hvordan filteret vil påvirke de forskjellige frekvenskomponentene
- Rask implementasjon av større konvolusjonsfiltre

Filterdesign i frekvensdomenet

Lavpassfiltre

- Slipper bare gjennom lave frekvenser (mindre enn en grense D_0 som kalles filterets *cut-off-frekvens*)
  - I signalbehandling (1D) oppgis ofte D_0 oppgis ofte som et tall mellom 0 og 1, da menes at cut-off er $D_0 N/2$; vi kommer da til å mene at cut-off er $D_0 \min\{M,N\}/2$

- Ideelt lavpassfilter:

$$H(u, v) = \begin{cases} 1 & \text{if } D(u, v) \leq D_0 \\ 0 & \text{if } D(u, v) > D_0 \end{cases}$$

$$D(u, v) = \sqrt{(u - M/2)^2 + (v - N/2)^2}$$

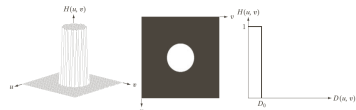

FIGURE 4.40 (a) Perspective plot of an ideal low-pass filter transfer function. (b) Filter displayed as an image. (c) Filter radial cross section.

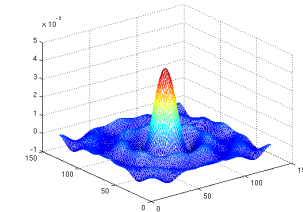
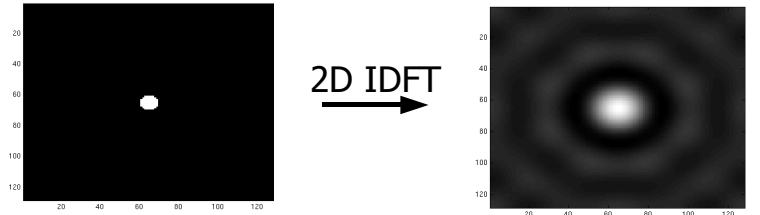
- Ordet *ideelt* kommer av at overgangene mellom 0 og 1 i $H(u,v)$ er maksimalt raske
  - Det må ikke tolkes som *best!*

13. mars 2012

INF2310

13 / 45

Romlig representasjon av ideelt lavpassfilter

(trunkert sinc-funksjon)

- Vi får en «ringing»-effekt i bildet
  - Husk også tommelfingerregel fra forrige forelesning:
Smal/bred struktur i bildet $\Leftrightarrow$ Bred/smal struktur i Fourier-spekteret

13. mars 2012

INF2310

14 / 45

Eksempel: Ideelt lavpassfilter

Original

$D_0=0.2$

$D_0=0.3$

Se på bildene i god nok oppløsning (du skal se stripe/ringing-effekter i de to til høyre)

13. mars 2012

INF2310

15 / 45

Matlab-eksempel: Ideelt lavpassfilter

```
f = double(imread('..'));
[M N] = size(f);
H = zeros(M,N);
D0 = 0.2 * min(M,N) / 2;

for i = 1:M
    for j = 1:N
        if sqrt( (i-floor(M/2+1))^2 + (j-floor(N/2+1))^2 ) <= D0 % +1 pga én-indeksing
            H(i,j) = 1; % og nedrunding for konjugert symmetri ved odde M og/eller N
        end
    end
end

F = fftshift( fft2(f) );
g = real( ifft2( ifftshift( F.*H ) ) );

imshow(g, []);
```

13. mars 2012

INF2310

16 / 45

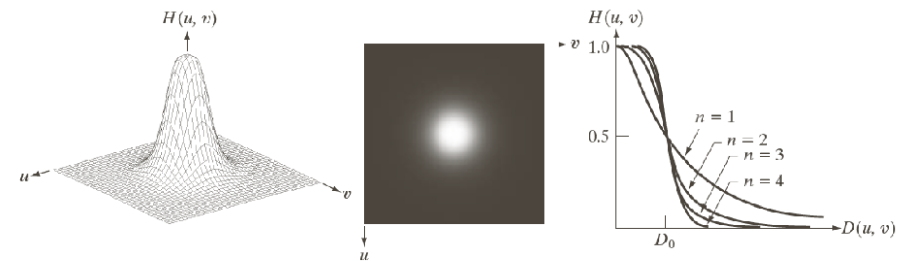
Butterworth lavpassfilter I

- Glattere overganger mellom 0 og 1 vil redusere ringing-effekten
- Butterworth lavpassfilter av orden n er definert som:

$$H(u, v) = \frac{1}{1 + [D(u, v) / D_0]^{2n}}$$

- D_0 angir avstanden fra DC til punktet der $H(u, v)$ har falt til halvparten av sin maksimumsverdi
- n angir hvor rask overgangen er;
  - Lav filterorden (n liten): $H(u, v)$ faller langsomt: Lite ringing
  - Høy filterorden (n stor): $H(u, v)$ faller raskt: Mer ringing

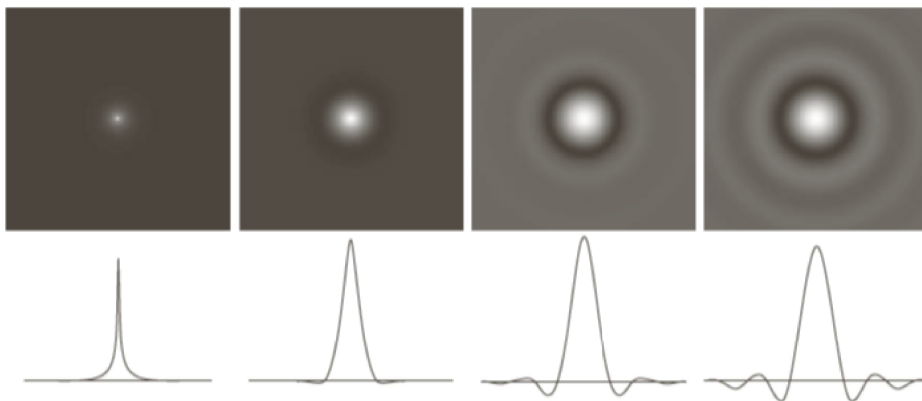
Butterworth lavpassfilter II

a b c

FIGURE 4.44 (a) Perspective plot of a Butterworth lowpass-filter transfer function. (b) Filter displayed as an image. (c) Filter radial cross sections of orders 1 through 4.

Romlig representasjon av Butterworth lavpassfilter

a b c d

FIGURE 4.46 (a)–(d) Spatial representation of BLPFs of order 1, 2, 5, and 20, and corresponding intensity profiles through the center of the filters (the size in all cases is 1000×1000 and the cutoff frequency is 5). Observe how ringing increases as a function of filter order.

Eksempel: Butterworth lavpassfilter

$n=11$

$n=41$

$n=61$

Gaussisk lavpassfilter I

- Gaussisk lavpassfilter med spredning D_0 er definert som:

$$H(u, v) = e^{-\frac{D^2(u, v)}{2D_0^2}}$$

altså en 2D normalfordeling (uten konstantfaktoren) med DC som forventning og D_0 som standardavvik

- Standardavviket angir avstanden fra DC til punktet der $H(u, v)$ har falt til omtrent 60 % av sin maksimumsverdi
- 2D IDFT-en av et Gaussisk lavpassfilter er også Gaussisk
  - Får ingen ringing-effekt i billedomenet!
  - Tommefingerregelen er nøyaktig tilfredsstillt her: Smal/bred struktur i bildet $\Leftrightarrow$ Bred/smål struktur i Fourier-spekteret

Gaussisk lavpassfilter II

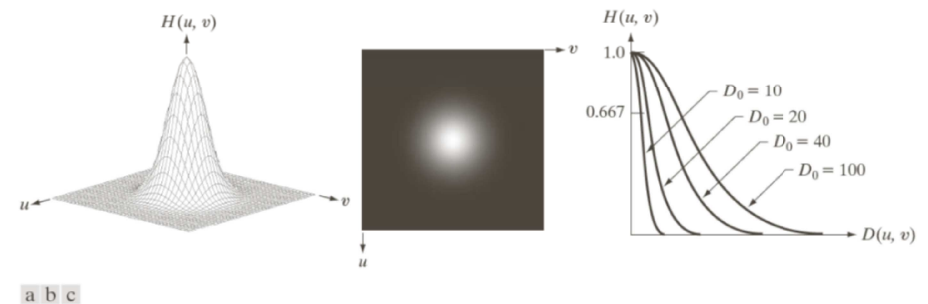

FIGURE 4.47 (a) Perspective plot of a GLPF transfer function. (b) Filter displayed as an image. (c) Filter radial cross sections for various values of D_0 .

Høypassfiltrering

- Et høypassfilter kan defineres ut fra et lavpassfilter:

$$H_{HP}(u, v) = 1 - H_{LP}(u, v)$$

- Ideelt høypassfilter:

$$H(u, v) = \begin{cases} 0 & \text{if } D(u, v) \leq D_0 \\ 1 & \text{if } D(u, v) > D_0 \end{cases}$$

- Butterworth høypassfilter:

$$H(u, v) = \frac{1}{1 + [D_0 / D(u, v)]^{2n}}$$

- Gaussisk høypassfilter:

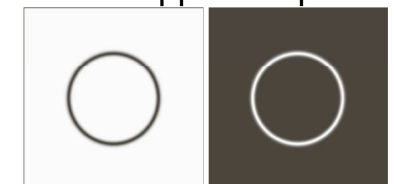
$$H(u, v) = 1 - e^{-\frac{D^2(u, v)}{2D_0^2}}$$

Båndpass- og båndstopppfiltere

- Båndpassfilter: Slipper kun gjennom energien i et bestemt frekvensbånd $\langle D_{low}, D_{high} \rangle$ (eller $\langle D_0 - \Omega, D_0 + \Omega \rangle$)
- Båndstopppfilter: Fjerner energi i et bestemt frekvensbånd $\langle D_{low}, D_{high} \rangle$

- Kan bruke de samme overgangene som i lav-/høypassfiltre:
  - Ideelt, Butterworth, Gaussisk (finnes også mange andre)

Båndstopp Båndpass

I illustrasjonene er sort 0 og hvitt 1

Notch-filtre

- Slipper igjennom (notch-passfiltre) eller stopper (notch-stoppfiltre) mindre predefinerte området i Fourier-spekteret
- Også disse kan bruke de samme overgangene:
  - Ideelt, Butterworth, Gaussisk (eller én av mange andre typer)
- + Kan være svært nyttige
- - Ofte trengs interaktivitet for å definere de aktuelle områdene

Eksempel: Notch-stoppfiler

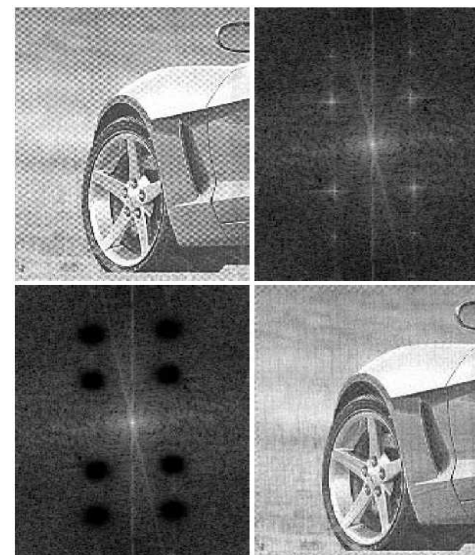
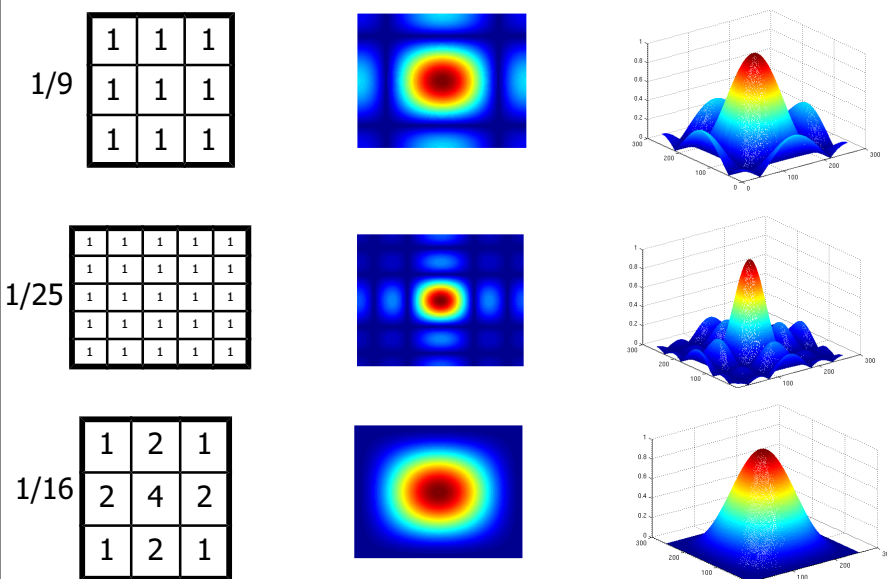

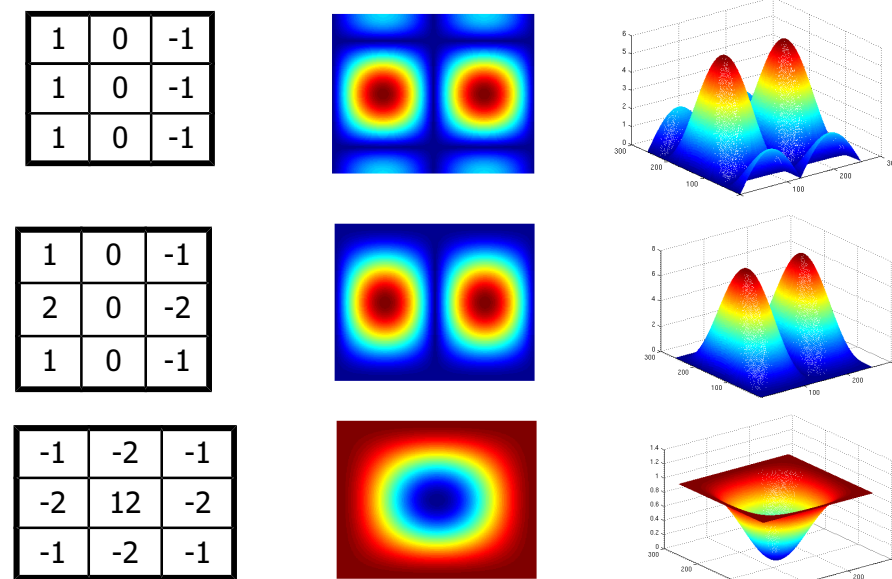
Fig. 4.64 i DIP

Analyse av filtre

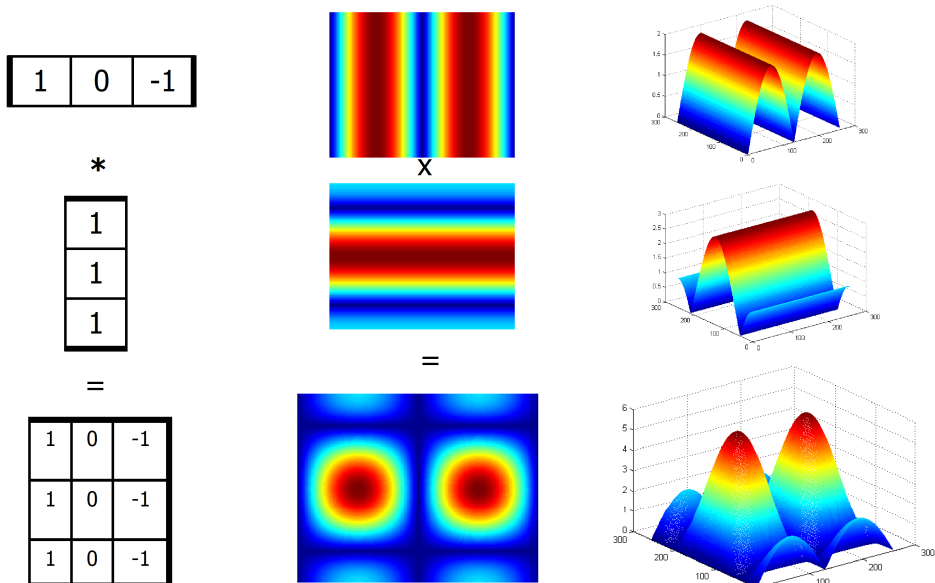
Frekvensrespons til noen vanlige filtre I

Frekvensrespons til noen vanlige filtre II

Prewitt-operatoren (gradientfilter)

INF2310

Rask implementering

Design i bildedomenet og filtrering i frekvensdomenet

Situasjon: Skal filtrere gråtonebildet med et konvolusjonsfilter
 Fremgangsmåte: Utføre filtreringen i frekvensdomenet

Initielt forslag til fremgangsmåte (antar at bildet er størst):

1. Beregn 2D DFT-en av bildet
2. Beregn 2D DFT-en av filteret (etter eventuelt nullutvidelse)
3. Punktmultipliser de to transformerte matrisene
4. Beregn 2D IDFT av produktet

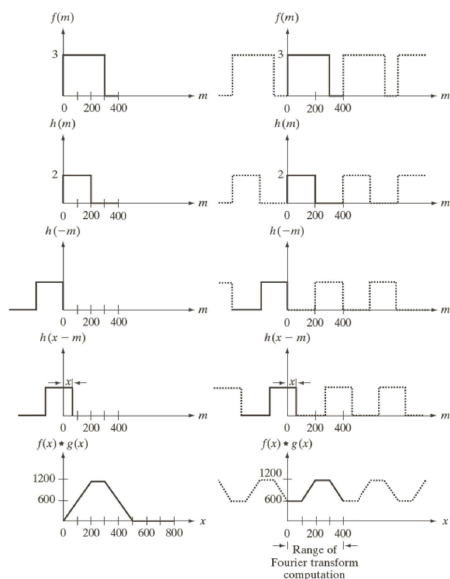
Resultatet av punkt 4 vil være det filtrerte bildet

13. mars 2012

INF2310

30 / 45

Eksempel: Wraparound-feil i 1D

INF2310

31 / 45

Wraparound-feil

- Når vi filtrerer bildet i bildedomenet kan vi velge hvordan vi skal takle bildekantproblemet («randproblemet»)
  - Ofte nullutvider vi bildet
- Periodisitetsegenskapen til 2D DFT gjør at sirkulær indksering er implisitt antatt når vi filtrerer i frekvensdomenet
  - Derfor betegnelsen «sirkelkonvolusjon» i konvolusjonsteoremet
- For å benytte et annet valg må bildet utvides på ønskelig måte før 2D DFT-en av det beregnes
  - Filteret må da nullutvides til det utvidede bildet
- Dersom bildet har størrelse $M \times N$ og filteret $m \times n$, må det utvidede bildet minst ha størrelse $(M+m-1) \times (N+n-1)$
  - Kan utvide i vilkårlig retning, ofte velges det å legge til på slutten
  - Dersom bildet er størst er $(2M-1) \times (2N-1)$ alltid en trygg utvidelse
- Bildet forminskes (til sin opprinnelige størrelse) etter 2D IDFT-beregningen i henhold til retningen det ble utvidet

13. mars 2012

INF2310

32 / 45

Design i billedomenet og filtrering i frekvensdomenet

Fremgangsmåte (antar at bildet er størst):

1. Utvid bildet på ønskelig måte til minst $(M+m-1) \times (N+n-1)$
2. Beregn 2D DFT-en av det utvidede bildet
3. Beregn 2D DFT-en av filteret (etter nullutvidelse)
4. Punktmultipliser de to transformerte matrisene
5. Beregn 2D IDFT av produktet
6. Forminsk resultatet til opprinnelig størrelse (i henhold til retningen det ble utvidet i punkt 1)

Resultatet av punkt 6 vil være det filtrerte bildet med ønsket behandling av randproblemet

Når er filtrering raskest i frekvensdomenet?

- Anta at bildet har størrelse $N \times N$ og filteret $n \times n$
- Filtrering i billedomenet: $O(N^2 n)$ ved separabilitet eller oppdatering ($O(N^2 n^2)$ ved direkte implementasjon)
- Filtrering i frekvensdomenet er $O(N^2 \log_2 N)$
  - 2D FFT av bildet og filteret: $O(N^2 \log_2 N)$
  - Punktmultiplikasjon i frekvensdomenet: N^2 multiplikasjoner
  - Inverstransform av resultatet: $O(N^2 \log_2 N)$
  - N vil kunne være opptil det dobbelt for å unngå wraparound-feil
- Konklusjon: Filtrering i frekvensdomenet er raskere når filteret er stort; $n \gg \log_2 N$ der $\gg$ brukes (istedetfor $>$) fordi frekvensimplementeringen har høyere konstantfaktor

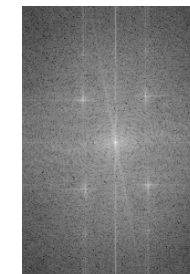
Wraparound-feil for filtre designet i frekvensdomenet

- Wraparound-feil er ikke et isolert problem for frekvensimplementering av romlige filtre
- Vil også forekomme ved filtrering ved bruk av filtre designet i frekvensdomenet
- Dette er naturlig med tanke på dualiteten som konvolusjonsteoremet beskriver

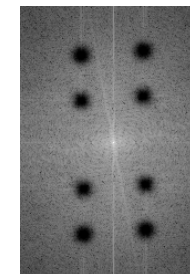
Eksempel: Wraparound-feil i 2D I

Original

In(Fourier-spekter)

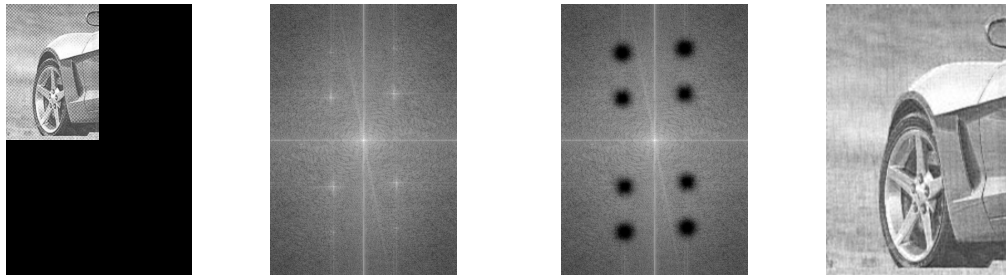

Notch-stopplert med Butterworth-overganger og $D_0 = 12$ og $n = 4$.
Notch-sentre er bestemt vha. brukerinteraksjon

Filtreringsresultat

Eksempel: Wraparound-feil i 2D II

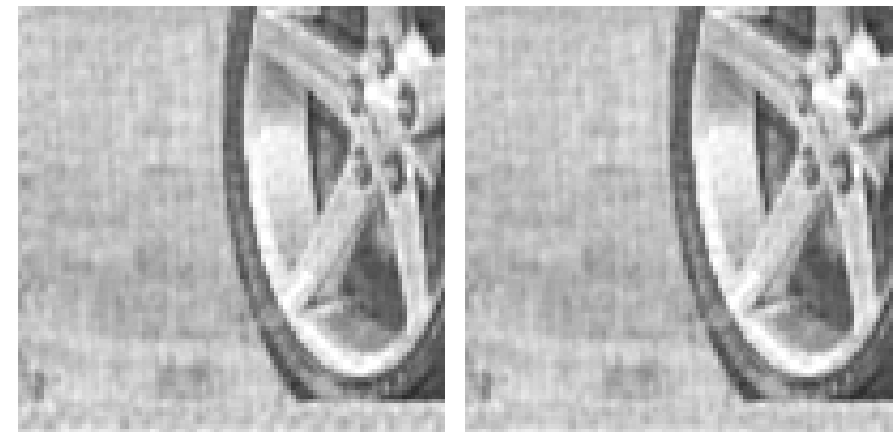
Nullutvidet original

In(Fourier-spekter) til nullutvidet org. Det ser likt ut, men er dobbelt så stort i begge retninger

Notch-stopfiltrert med Butterworth-overganger og $D_0 = 2*12$ og $n = 4$. Notch-sentre er bestemt vha. brukerinteraksjon

Filtreringsresultat

Eksempel: Wraparound-feil i 2D III

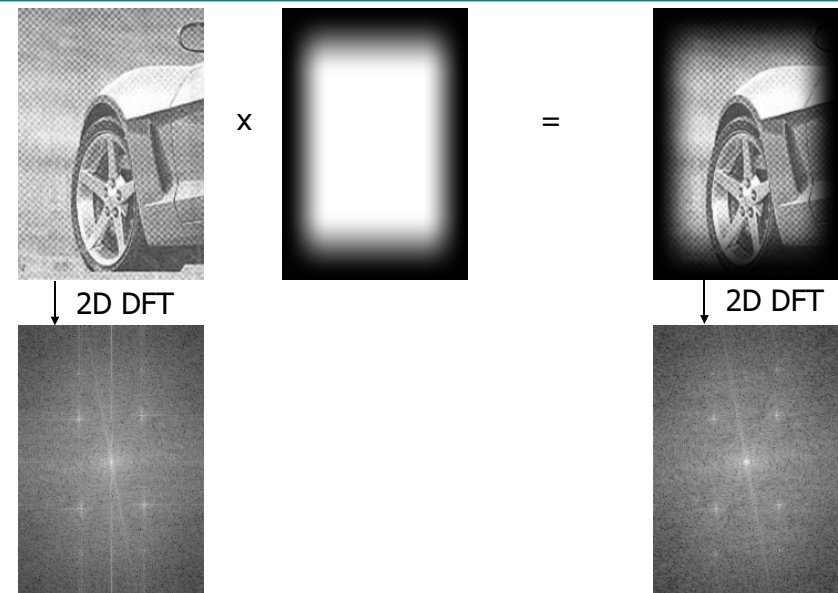
Uten nullutvidelse

Med nullutvidelse

Wraparound-feil, diskontinuitet og vindusfunksjoner

- Dersom man *kun* skal analysere et bilde/konvolusjonsfilter trenger man ikke utvide (wraparound-feil er kun knyttet til frekvensfiltrering)
- Faktisk er det bedre å la være fordi utvidelsen kan forårsake diskontinuitet langs randen
  - Naturligvis kan det uansett være diskontinuitet langs randen når antagelsen om periodisk bilde er usann
  - Effekten av begge diskontinuitetene er tilsvarende; utsmørning i Fourier-spekteret, ofte mest synlig ved de økte høyfrekvente bidragene langs u- og v-aksen
- At bildeutvidelse kan forårsake diskontinuitet langs randen er helt generelt (og ikke spesifikt for analyse av bilder/konvolusjonsfiltre)
- En *vindusfunksjon* kan brukes for å redusere diskontinuiteten
  - En vindusfunksjon modifierer intensitetsverdiene til bildet (før eventuell utvidelse) slik at de går mot null når man går *mot* randen
  - Utføres ved å punktmultiplisere bildet med vindusfunksjonen *før* 2D DFT beregnes: 1) $f_w(x,y)=f(x,y)w(x,y)$ deretter 2) 2D DFT av $f_w(x,y)$

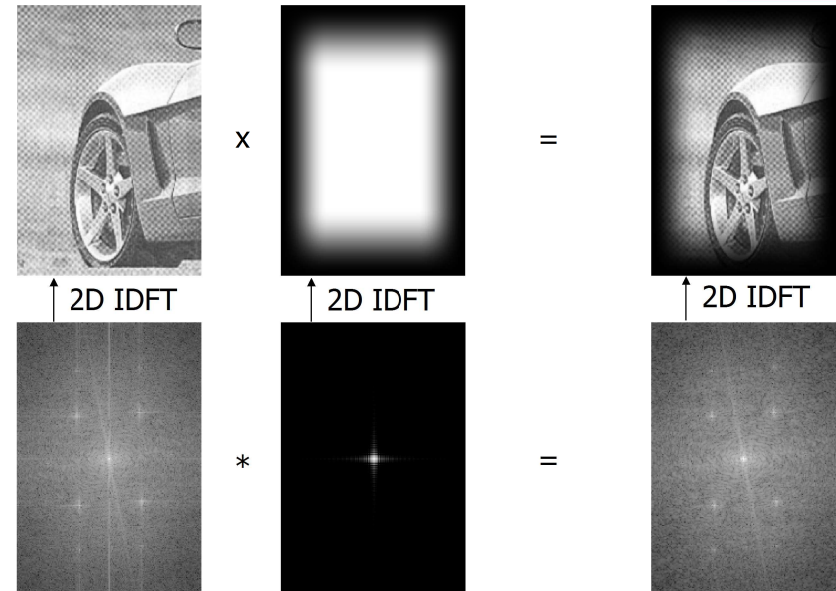
Eksempel: Bruk av vindusfunksjon I

Effekten av vindusfunksjoner

- Hvis vi bruker vindusfunksjon til å redusere diskontinuiteten langs bildekantene gjør vi $f_w(x,y)=f(x,y)w(x,y)$ før 2D DFT
- Dette gjør at diskontinuitetens bidrag i Fourier-spekteret reduseres, ofte mest tydelig ved redusert aksebidrag, men vi påvirker også andre frekvenser i bildet
- Vindusfunksjonens totale effekt er lettest å tolke vha. konvolusjonsteoremet; Effekten av en punktmultiplikasjon i billededomenet er en sirkelkonvolusjon i frekvensdomenet
  - Punktmultiplikasjon med en *bred klokkefunksjon* i billededomenet er ekvivalent med en sirkelkonvolusjon av en *smal klokkefunksjon* i frekvensdomenet
  - **Bruk av vindusfunksjon gir en "blurring" av Fourier-spekteret**

Eksempel: Bruk av vindusfunksjon II

Vindusfunksjoner

- Det finnes mange vindusfunksjoner
- Ofte defineres de i 1D og utvides til 2D ved matrisemultiplikasjon
  - 1D samplet vindusfunksjon h (kolonnevektor) gir 2D-en hh^T
- Forrige eksempel benyttet *Tukey-vinduet*, som i 1D er definert som:

$$w(n) = \begin{cases} \frac{1}{2} \left[1 + \cos \left(\pi \left(\frac{2n}{\alpha(N-1)} - 1 \right) \right) \right] & \text{when } 0 \leq n \leq \frac{\alpha(N-1)}{2} \\ 1 & \text{when } \frac{\alpha(N-1)}{2} \leq n \leq (N-1) \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right) \\ \frac{1}{2} \left[1 + \cos \left(\pi \left(\frac{2n}{\alpha(N-1)} - \frac{2}{\alpha} + 1 \right) \right) \right] & \text{when } (N-1) \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right) \leq n \leq (N-1) \end{cases}$$

- Parameteren α kontrollerer skarpheten til overgangen; 0 gir et rektangulært vindu, 1 gir et glatt vindu kalt *Hann vindu*
- Vindusfunksjoner kan også bli brukt i frekvensdomenet til å definere overgangene i et filter (lavpass, høypass osv.)
  - Butterworth og Gaussisk er vindusfunksjoner
  - Alle vindusfunksjoner kan brukes til begge deler

Korrelasjonsteoremet

- Korrelasjon har tilsvarende 2D DFT-egenskap som konvolusjon:

$$1) \quad f(x, y) \circ h(x, y) \Leftrightarrow F(u, v)^* \cdot H(u, v)$$

Sirkelkorrelasjon i billededomenet $\Leftrightarrow$ Punktmultiplikasjon (med den komplekskonjugerte av F ; F^*) i frekvensdomenet

- 2) Det motsatte gjelder også:

$$f(x, y)^* \cdot h(x, y) \Leftrightarrow F(u, v) \circ H(u, v)$$

- Bortsett fra komplekskonjugeringen av F eller f er dette teoremet helt likt konvolusjonsteoremet
- Kan f.eks. brukes til templatmatching

Oppsummering

- Konvolusjonsteoremet:
  - Sirkelkonvolusjon i billedomenet er ekvivalent med punktmultiplikasjon i frekvensdomenet, og omvendt
- Anvendelser:
  - Design av filtre i frekvensdomenet (husk wraparound-feil!)
    - Lavpass, høypass, båndpass, båndstopp, notch
  - Analyse av konvolusjonsfiltre
    - Studere Fourier-spekteret og tolke vba. teoremet
  - Rask implementasjon av større konvolusjonsfiltre (husk wa!)
- Hindr wraparound-feil ved å utvide gråtonebildet
  - Dersom ikke ønsker sirkulær indeksering
- Punktvis multiplikasjon med en vindusfunksjon:
  - I billedomenet: Redusere bidraget til randdiskontinuiteten
  - I frekvensdomenet: Definere overgangene i et filter